15.5.2025
Dnro Tukes 6197/00.00.01/2025

Eduskunnan ympäristövaliokunta

Tukesin lausunto REACH-asetuksen (EY N:o 1907/2006) rajoituksesta koskien lyijyn käyttöä ammuksissa ja kalastusvälineissä

Kyseessä on komission ehdotus lyijyn käytön rajoittamiseksi Euroopan unionin alueella eräissä kuluttajatuotteissa (ammukset ja kalastusvälineet) muuttamalla REACH-asetuksen (EY) N:o 1907/2006 liitettä XVII. Rajoitus perustuu Euroopan kemikaaliviraston (ECHA) ehdotukseen, jota myös Tukes on kannattanut. Lyijyä sisältävien ammusten ja kalastustarvikkeiden käyttö aiheuttaa tunnetusti lyijymyrkytyksiä luonnonvaraisille eläimille, erityisesti linnuille. Lisäksi lyijyjäämät riistassa sekä lyijyä sisältävien tuotteiden kotivalmistus voivat aiheuttaa terveysriskejä ihmisille.

Nykymuodossaan rajoitusehdotus on kuitenkin osin vaikeaselkoinen erityisesti siirtymäaikojen, määritelmien, poikkeusten soveltuvuuden ja valvonnan kannalta. Rajoituksen toimeenpanon helpottamiseksi tulisi jatkovalmistelussa kiinnittää erityistä huomiota säännöksen selkeyteen, ymmärrettävyyteen ja valvottavuuteen. Samalla varmistetaan, että sääntelyllä ei aiheuteta turhaa taakkaa yrityksille. Myös komission tavoitteena on keventää yritysten ja viranomaisten sääntelyrasitusta. Monimutkaiset ja vaikeasti valvottavat rajoitukset eivät tue tätä tavoitetta.

Tukes pitää yksityishenkilöiden – kuten metsästäjien ja kalastajien – valvontaa erittäin haastavana nykyisen kemikaalilainsäädännön puitteissa. Yksityishenkilöiden omaa henkilökohtaista kemikaalien käyttöä koskevaa valvontaa ei ole erikseen kemikaalilaissa osoitettu kenenkään valvontaviranomaisen tehtäväksi. Tukes on lähtökohtaisesti REACH-asetuksen osalta markkinavalvontaviranomainen. Tukesilla ei ole tehokkaita keinoja tai käytännön mahdollisuuksia valvoa lyijyä sisältävien ammusten tai kalastusvälineiden käyttöä yksityishenkilöillä, eikä kemikaalilain nykyiset valvontakeinot sovellu hyvin tähän tarkoitukseen. Valvonnan toteuttamista koskevat nykysäännökset eivät siis tue yksityishenkilöihin kohdennettua hallinnollista valvontaa. Tukesin suorittamana tällainen valvonta veisi huomattavasti ja tarpeettomasti resursseja suhteessa siitä saatavaan mahdolliseen hyötyy.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto | PL66 00521 Helsinki | Vaihde 029 505 2000 www.tukes.fi | kirjaamo@tukes.fi Y-tunnus: 1021277-9

Ehdotettu rajoitus toisi näin ollen mahdollisesti Tukesille uusia valvontatehtäviä ilman siihen tarvittavia lisäresursseja. Tukesilla ei ole tällä hetkellä tarvittavaa henkilöstöä tai osaamista tämänkaltaisen käytön valvonnan suorittamiseen. Valvontaan liittyvät toimivaltakysymykset tulisi ratkaista kansallisesti kemikaalilain toimivaltasäännösten puitteissa ja ehdotus voi edellyttää myös kansallisia lainsäädäntömuutoksia.

Rajoitusehdotus sisältää vaatimuksen ulkona sijaitsevien haulikkoratojen viranomaishyväksynnälle sekä yksityiskohtaisia vaatimuksia haulikkoratojen rakenteille. Myös näiltä osin tulisi kansallisesti varmistaa soveltuva lupaviranomainen, ja että ehdotettu rajoitus huomioitaisiin soveltuvin osin myös ampumaratojen ympäristölupamenettelyssä.

Lopuksi Tukes haluaa tuoda esiin, että rajoitusehdotus sisältää myös uusia raportointivelvoitteita niin viranomaisille kuin ampumaratatoimijoille. Näiden osalta olisi aiheellista arvioida, voidaanko sääntelyn tavoitteet saavuttaa yksinkertaisemmilla ja tehokkaammilla keinoilla kuin nykyisin ehdotetuilla raportointivelvoitteilla.

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Denna handling har upprättats och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Johtaja Tiina Putkonen
16.5.2025

Ryhmäpäällikkö Jouni Räisänen
16.5.2025